

ประเทศไทย: ต้องเพิ่มความพยายามในการคลี่คลายกรณีการหายตัวไปของ “บิลลี่” ที่น่าเชื่อว่า ถูกบังคับให้สูญหาย

ประเทศไทยต้องเพิ่มความพยายามที่จะคลี่คลายกรณีการหายตัวไปของนายพลละจี รักจงเจริญ หรือ “บิลลี่” นักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชนชาวกะเหรี่ยง ซึ่งน่าเชื่อว่าเป็นการถูกบังคับให้สูญหายโดยเจ้าหน้าที่รัฐเมื่อหนึ่งปีที่แล้ว คณะกรรมการนักนิติศาสตร์สากล (ไอซีเจ) กล่าว

วันที่ 17 เมษายน พ.ศ. 2557 เป็นวันที่มีผู้พบเห็นบิลลี่เป็นครั้งสุดท้ายขณะที่อยู่ในการควบคุมตัวของเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน โดยเจ้าหน้าที่อ้างว่าควบคุมตัวบิลลี่เนื่องจากมีน้ำผึ้งไว้ในครอบครองโดยผิดกฎหมาย แต่ได้ปล่อยตัวบิลลี่แล้วในวันเดียวกัน ทั้งนี้ บิลลี่ได้ทำงานกับชาวบ้านชนเผ่ากะเหรี่ยงและนักกิจกรรมในการดำเนินการทางกฎหมายและยื่นฟ้องกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และนายชัยวัฒน์ ลิมลีชิตอักษร อดีตหัวหน้าอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานจากกรณีเหตุการณ์เผาบ้านชาวบ้านในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานเมื่อปี พ.ศ. 2553 และ 2554

“ประเทศไทยต้องเพิ่มความพยายามในการสอบสวนให้ถี่ถ้วนและมีประสิทธิภาพมากขึ้นในการแสวงหาความจริงถึงชะตากรรมและที่อยู่ของบิลลี่ โดยดำเนินการให้สอดคล้องตามพันธกรณีระหว่างประเทศ” นายคิงส์ลีย์ แอบบ็อต ที่ปรึกษากฎหมายระหว่างประเทศของคณะกรรมการนักนิติศาสตร์สากล กล่าวเพิ่มว่า “ในส่วนของกระบวนการสอบสวน สิ่งสำคัญคือหน่วยงานที่รับผิดชอบต้องประเมินการสืบสวนสอบสวนอย่างเป็นธรรม เพื่อสร้างความมั่นใจว่าการสืบสวนสอบสวนนั้นเป็นไปอย่างอิสระและเป็นกลาง มีการจัดสรรสนับสนุนทรัพยากรด้านต่างๆที่จำเป็น และไม่มองข้ามเบาแสทุกความเป็นไปได้ในการสืบสวนสอบสวน”

คณะกรรมการนักนิติศาสตร์สากลขอเน้นย้ำข้อเรียกร้องว่ากรมสอบสวนคดีพิเศษ (ดีเอสไอ) ควรเข้ามารับผิดชอบในการสืบสวนคดีนี้ เนื่องจากเป็นคดีที่จำเป็นต้องใช้ความเชี่ยวชาญพิเศษในการสืบสวนสอบสวน ดีเอสไอมีอำนาจรับคดีความผิดทางอาญาที่มีลักษณะพิเศษ ซึ่งรวมถึงคดีที่มีความซับซ้อน จำเป็นต้องใช้การสืบสวนสอบสวนพิเศษ คดีที่มีลักษณะเป็นการกระทำโดยองค์กรอาชญากรรม และคดีที่ตัวการเป็นผู้มีอิทธิพล

ไอซีเจได้ติดตามกระบวนการไต่สวนการควบคุมตัวโดยมิชอบกรณีบิลลี่ ซึ่งศาลทำการไต่สวนทั้งหมด 6 นัดและมีคำสั่งเมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2557 ตามมาด้วยคำสั่งศาลอุทธรณ์ในวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558 โดยปรากฏว่ากระบวนการดังกล่าวไม่ประสบผลสำเร็จในการให้ความกระจ่างเกี่ยวกับชะตากรรมหรือสถานที่อยู่ของบิลลี่

ภายใต้พันธกรณีระหว่างประเทศ ประเทศไทยในฐานะที่เป็นภาคีกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights – ICCPR) มีหน้าที่ต้องสืบสวนสอบสวน ดำเนินคดี ลงโทษผู้กระทำความผิดและเยียวยาชดเชยเหยื่อและความเสียหายจากอาชญากรรมบังคับบุคคลให้สูญหาย

รัฐบาลไทยได้ส่งสัญญาณว่าได้ตระหนักถึงความรุนแรงของอาชญากรรมการบังคับบุคคลให้สูญหาย และแสดงถึงพันธสัญญาที่จะต่อต้านอาชญากรรมดังกล่าว ด้วยการลงนามในอนุสัญญาการคุ้มครองบุคคลจากการบังคับให้สูญหายในวันที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2555 โดยอนุสัญญาฯ ยืนยันสิทธิเด็ดขาดที่บุคคลจะไม่ถูกบังคับให้สูญหาย และสร้างพันธกรณีหน้าที่แก่รัฐที่จะต้องกำหนดให้การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดทางอาญาที่มีบทลงโทษที่เหมาะสมกับความร้ายแรงอย่างยิ่งของอาชญากรรมบังคับบุคคลให้สูญหาย

ติดต่อ:

นายคิงส์ลีย์ แอบบ็อต ที่ปรึกษากฎหมายระหว่างประเทศของคณะกรรมการนักนิติศาสตร์สากล
เบอร์โทร +66 (0) 94 470 1345 หรืออีเมล kingsley.abbott@icj.org